

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
กระทรวงแรงงาน*

Desirable Characteristics of Skilled-Labour Trainer in the Institute for Skill Development,
Ministry of Labour

ทวีกาญจน์ ตั้งวีระพรพงศ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน 2. เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานโดยจำแนกตามตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ประสบการณ์ทำงานและ ภูมิภาค ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะครูฝึกฝีมือแรงงาน หัวหน้ากลุ่มงานและครูฝึกฝีมือแรงงาน ที่ปฏิบัติงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 ภูมิภาค กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 199 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale Questionnaire) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้ t-test แบบ Independent และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ในภาพรวมครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม (มีความเอาใจใส่ต่องานที่ปฏิบัติ, มีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ, เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (เป็นมิตรกับผู้เรียน, มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา, สามารถทำงานเป็นทีม) ด้านการสอน (มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพที่ตนสอน, สามารถสาธิตงานในสาขาวิชาชีพที่ตนสอนได้อย่างถูกต้องและเข้าใจง่าย, สามารถจัดการความรู้ในสาขาวิชาชีพที่ตนสอนได้อย่างเหมาะสม ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว (สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน, เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรึกษาหรือแนะแนวตามความต้องการของผู้เรียน, สามารถรักษาความลับของผู้เรียน) และ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ (มีความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพที่สอนเป็นอย่างดี, มีทักษะการใช้เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการเรียน, มีความรู้เรื่องมาตรฐานของสายงานวิชาชีพ)

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ภาควิชาการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมี อาจารย์ ดร.ภัทรพล มหาพันธ์ เป็นที่ปรึกษาหลัก และผศ.ดร.จริยาภรณ์ รุจิโมระ เป็นที่ปรึกษาร่วม

** นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail address : vee.lifelong@gmail.com

2. เมื่อจำแนกตามตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ประสบการณ์ทำงาน และภูมิภาค พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์/ครูฝึกฝีมือแรงงาน/สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

Abstract

The propose of this research were to 1) study Desirable Characteristics of Skilled-Labour Trainer in the Institute for Skill Development, Ministry of Labour. 2) compare desirable characteristics of Skilled-Labour Trainer. The population of the research were the leaders and Skilled-Labour Trainer in The Institute for Skill Development. The sample group consisted of 199 person selected by cluster random sampling method. The instruments used in this research were structured interview and rating scale questionnaires. The statistics used to analyzed data were frequency, percentage, means, standard deviation, t-test and one way Analysis of Variance. Data from interview was analyzed using content analysis.

The research results were as follows:

1. Desirable Characteristics of Skilled-Labour Trainer in the Institute for Skill Development, Ministry of Labour was at a high level are as follows: Characteristics related to Ethics (Respect to the work performed. , Ethics and integrity with professional. , Respect the rights of self and others.) Characteristics related to Personality and human relationship (Friendly to the students. ,Responsible and punctual., Can work as a team.), Characteristics related to Teaching (Expertise in the fields they teach. , Demonstrations in the fields they teach accurate and easy to understand. , Knowledge Management professional in their teaching accordingly.) Characteristics related to Guidance and Counseling (A mentor to students and colleagues., An opportunity for students and guidance counselors to meet the needs of the students., Maintain the confidentiality of the students.) and Characteristics related to Knowledge and Vocational skill (the knowledge and professional skills in the field of teaching as well., Skills using tools and equipment in the classroom., A knowledge of the standards of the profession.)

2. The comparison of desirable characteristics of Skilled-Labour Trainer classified by age degree income work experience region variables were not statistically significant different at the level 0.05.

Keyword: Desirable Characteristics / Skilled-Labour Trainer in the Institute for Skill Development

บทนำ

โดยปัจจุบันรัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ซึ่งตระหนักถึงสถานการณ์และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและภายในประเทศ โดยเฉพาะภาวะผันผวนด้านเศรษฐกิจพลังงานและภูมิอากาศที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อประเทศไทยทั้งเชิงบวกและลบ ดังนั้น ทิศทางการบริหารจัดการประเทศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นการใช้จุดแข็งและศักยภาพที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างความเข้มแข็งและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศที่เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตภาคเกษตรและการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขณะเดียวกันจำเป็นต้องปรับตัวในการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อสามารถใช้โอกาสที่เกิดขึ้นและเพิ่มภูมิคุ้มกันของทุนที่มีอยู่ ในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 10)

ประชาคมอาเซียนนั้น (Association of South East Asian Nations: ASEAN) เป็นองค์การทางภูมิรัฐศาสตร์และองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า โดยมีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็นเป้าหมายด้านเศรษฐกิจหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างอาเซียน ภายหลังการลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนประชาคมเศรษฐกิจมีองค์ประกอบสำคัญคือการเป็นตลาดและเป็นฐานการผลิตร่วมกัน โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และเงินลงทุนที่เสรีมากขึ้น มีความสามารถในการแข่งขันสูง มุ่งสร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศอาเซียน และการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาเซียนเข้ากับประชาคมโลก ขนาดของตลาดอาเซียนที่ใหญ่ขึ้น มีอำนาจซื้อสูงขึ้นความสามารถในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่นที่เพิ่มขึ้น ตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2547 ณ เกาะบาหลีประเทศอินโดนีเซีย ได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลักเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ หรือแรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีดังกล่าว เป็นการเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือและต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ของอาเซียน การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีจะเริ่มในพ.ศ. 2558 (กองวิจัยตลาดแรงงาน, 2553: 9)

ทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญอย่างยิ่งและจะเป็นกำลังพลที่สำคัญ ในการเรียนรู้ คิด ริเริ่ม สร้างความได้เปรียบและแข่งขันได้ อันจะมุ่งไปสู่การเป็นประเทศที่มีสังคมแห่งการเรียนรู้ รัฐบาลเห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาโดยตลอด โดยมุ่งหวังให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ความสามารถ ทำงานอย่างมีมาตรฐาน มีจิตสำนึก มีศักยภาพในการดูแลตนเอง และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติ

ความสามารถของประเทศ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงมีนโยบาย มาตรการและกลไก เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551: 2-14) ปัจจุบันองค์การที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ควรเป็นองค์การที่ให้ความสำคัญกับเรื่องทุนมนุษย์ (Human Capital) ทั้งสิ้น เป็นผลทำให้องค์การหลายแห่งต้องมีการทบทวนวิเคราะห์บทบาท ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของพนักงานในองค์การให้มากขึ้น องค์การจึงจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาให้สมรรถนะ (Competency) ของพนักงานให้มีความสอดคล้องกับสมรรถนะหลักและเป้าหมายขององค์การเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงานตามท้องที่การได้คาดหวังไว้และนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ (ธัชพงศ์ เศรษฐบุตร, 2555: 429)

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานยังคงประสบปัญหาอุปสรรคเบื้องต้น เช่น ความต้องการพัฒนาฝีมือแรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้นมากในขณะที่อัตรากำลังจำกัด กลุ่มเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมีหลากหลาย เน้นงานเชิงคุณภาพมากกว่าเน้นปริมาณซึ่งครูฝึกต้องมีสมรรถนะหลากหลาย (Multi Skill) ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ไม่มีช่องทางพัฒนาครูฝึกฝีมือแรงงานโดยเฉพาะควรพัฒนาทักษะเชิงจัดการและประสานงานนอกเหนือจากทักษะฝีมือที่มีอยู่แล้ว ต้องการพัฒนาครูฝึกฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการฝึกตามพ.ร.บ. ส่งเสริมการฝึกอาชีพ พ.ศ. 2545 โดยอาศัยความเชี่ยวชาญเชิงทักษะของครูฝึก และต้องการครูฝึกฝีมือแรงงานต้นแบบที่เก่งและมีคุณธรรมเป็นต้น (มนตรี ประจักษ์จิต, 2552: 12)

เมื่อพิจารณาจากปัญหาดังกล่าวพบว่า กรมพัฒนาฝีมือแรงงานยังต้องการครูฝึกฝีมือแรงงานที่มีทักษะและมีความรู้ความสามารถ เนื่องจากในอนาคตความต้องการฝึกฝีมือแรงงานเพื่อพัฒนาตนเองให้เข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะมีเพิ่มสูงขึ้น และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานยังต้องการที่จะพัฒนาครูฝึกฝีมือแรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน การที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยครูฝึกควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เช่น คุณลักษณะด้านทักษะความรู้ที่จะต้องสอนและถ่ายทอดไปยังผู้เรียนหรือการเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในปัจจุบัน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับครูฝึกฝีมือแรงงาน ซึ่งต้องใช้ในการสร้างกำลังแรงงานที่มีทักษะและฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานเพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไปเป็นมาตรฐานหนึ่งในการคัดสรรครูฝึกฝีมือแรงงานที่จะต้องทำหน้าที่พัฒนาฝีมือแรงงาน ให้มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพ

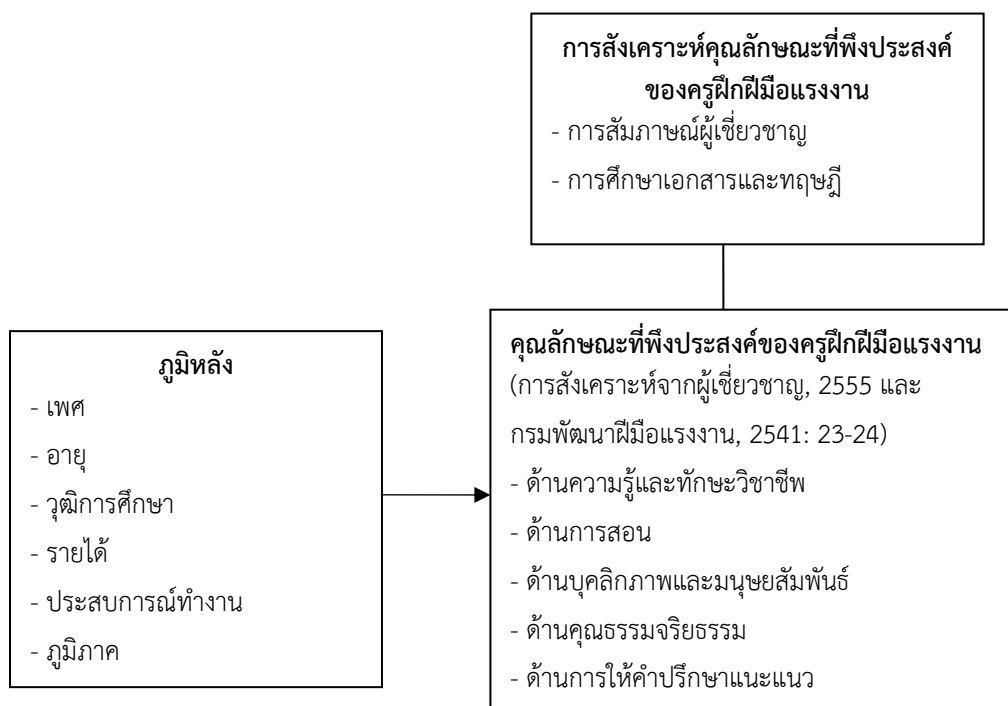
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงาน โดยจำแนกตามตัวแปรอายุ วุฒิ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ทำงาน ภูมิภาค

คำถามการวิจัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานในด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนวมีคุณลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ได้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานซึ่งจะนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาครูฝึกฝีมือแรงงานต่อไปในอนาคต

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

1.1 ทำการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ วารสาร ตลอดจนรวบรวมผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงาน

1.2 วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์จากเอกสารเพื่อสร้างเป็นประเด็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

1.3 พัฒนาและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1.3.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

1.3.2 มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับครูฝึกฝีมือแรงงาน

1.3.3 มีความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะของครูฝึกฝีมือแรงงาน

1.3.4 มีความรู้และทักษะด้านการอาชีวศึกษา

1.4 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

1.5 นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2

2.1 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือของการวิจัย จากโครงร่างการสังเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถาม

2.2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

2.3 นำแบบสอบถามดังกล่าวที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติในลำดับต่อไป

ขั้นตอนที่ 3

สรุปผลการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและเขียนเป็นรายงานการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 298 คน ประกอบไปด้วย

1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะครูฝึกฝีมือแรงงานจำนวน 5 คน

1.2 หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 65 คนที่ปฏิบัติงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานระดับภาคจำนวน 12 ภาคดังนี้ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 1 สมุทรปราการ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 2 สุพรรณบุรี สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 3 ชลบุรี สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 4 ราชบุรี สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 5 นครราชสีมา สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 7 อุบลราชธานี สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 8 นครสวรรค์ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 9 พิษณุโลก สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 10 ลำปาง สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 11 สุราษฎร์ธานี สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 12 สงขลา

1.3 ครูฝึกฝีมือแรงงานซึ่งประจำในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานในสถาบันภาคจำนวน 228 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 199 คน ประกอบไปด้วย

2.1 หัวหน้ากลุ่มงานซึ่งประจำในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานใน 12 ภูมิภาคใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ได้จำนวน 54 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) ในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแต่ละภูมิภาค

2.2 ครูฝึกฝีมือแรงงานซึ่งประจำในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานใน 12 ภูมิภาคใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ได้จำนวน 145 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) ในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแต่ละภูมิภาค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง มุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ 2. ด้านการสอน 3. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 4. ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 5. ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน จำนวน 1 ฉบับ ลักษณะแบบสอบถามในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา รายได้ ประสบการณ์ทำงานและภูมิภาค

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ 2. ด้านการสอน 3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4. ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรม และ 5. ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 107-108) มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) คือ 0.966

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์
 - 1.1 นัดหมายการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานจากผู้เชี่ยวชาญ
 - 1.2 นำแบบสอบถามที่มีโครงสร้างไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามที่ได้นัดหมาย
 - 1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาปรับปรุงทำเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานจากผู้เชี่ยวชาญ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม
 - 2.1 ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อขอเก็บข้อมูลโดยวิธีการรับส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

2.2 ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานทั้ง 12 ภาคที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 199 ฉบับ เก็บข้อมูลระหว่างเดือน ธันวาคม 2555 – มกราคม 2556 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาและ เป็นฉบับที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 185 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.96

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.4 นำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ประกอบการพรรณนาความ
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งถามเกี่ยวกับข้อมูล สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงาน ในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน แล้วนำค่าที่ได้จากแบบสอบถามไปหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้การทดสอบค่า t-test แบบ Independent กับสถานภาพระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ประสบการณ์ทำงาน และเปรียบเทียบสถานภาพที่มีตัวแปรมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) ได้แก่ ภูมิภาค ที่ระดับนัยสำคัญ .05
5. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ในลักษณะการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครูฝึก ฝีมือแรงงานสามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า กรอบแนวคิดทั้ง 5 ด้านนั้นมีความเหมาะสม เนื่องจากครูฝึกฝีมือแรงงานจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้านนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ควรจะปรับในด้านของบุคลิกภาพและคุณธรรม โดยที่บุคลิกภาพควรจะรวมกับมนุษยสัมพันธ์ ในด้านคุณธรรมควรที่จะมีจริยธรรมด้วย นอกจากนี้ครูฝึกฝีมือแรงงานควรเพิ่มเติมคุณลักษณะที่เป็นทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในส่วนสมรรถนะสำคัญของครูฝึกฝีมือแรงงาน คือ ความรู้ด้านวิชาชีพ และทักษะในด้านการสอน แต่ในด้านการปฏิบัติงานอื่นๆ จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมถึงต้องมีความรับผิดชอบหน้าที่และจรรยาบรรณ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานจึงจำเป็นต้องใช้ทั้ง 5 ด้านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงาน

2.1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในภาพรวม

2.1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ในภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 3. ด้านการสอน 4. ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว 5.ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ

2.1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานกรมพัฒนาฝีมือแรงงานกระทรวงแรงงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. มีความเอาใจใส่ต่องานที่ปฏิบัติ 2. มีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ 3.เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

2.1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1.เป็นมิตรกับผู้เรียน 2. มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา 3.สามารถทำงานเป็นทีม

2.1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ด้านการสอน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพที่ตนสอน 2. สามารถสาธิตงานในสาขาวิชาชีพที่ตนสอนได้อย่างถูกต้องและเข้าใจง่าย 3. สามารถจัดการความรู้ในสาขาวิชาชีพที่ตนสอนได้อย่างเหมาะสม

2.1.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1.สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน 2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรึกษาหรือแนะแนวตามความต้องการของผู้เรียน 3.สามารถรักษาความลับของผู้เรียน

2.1.6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึก ฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. มีความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพที่สอนเป็นอย่างดี 2. มีทักษะการใช้เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการเรียน 3.มีความรู้เรื่องมาตรฐานของสายงานวิชาชีพ ส่วนอันดับต่ำสุดได้แก่ มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาอังกฤษในการฟัง พูดอ่าน เขียน

2.2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มงาน

2.2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มงาน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านการสอน 3. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 4. ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว 5.ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ

2.2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานกรมพัฒนาฝีมือแรงงานกระทรวงแรงงาน ตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. มีความรับผิดชอบหน้าที่ 2. มีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ 3. ปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน

2.2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของหัวหน้ากลุ่มงาน ด้านการสอน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. สามารถทำแผนการเรียนรู้ได้ตรงกับสมรรถนะของผู้เรียน 2. สามารถประเมินการเรียนรู้หลังจบการเรียนการสอน 3. สามารถจัดการความรู้ในสาขาวิชาชีพที่ตนสอนได้อย่างเหมาะสม

2.2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของหัวหน้ากลุ่มงาน ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอน ผู้เรียนและผู้ร่วมงาน 2. มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา 3. มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก

2.2.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของหัวหน้ากลุ่มงาน ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรึกษาหรือแนะแนวตามความต้องการของผู้เรียน 2. สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน 3. สามารถรักษาความลับของผู้เรียน

2.2.6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. มีความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพที่สอนเป็นอย่างดี 2. มีความรู้เรื่องมาตรฐานของสายงานวิชาชีพ 3. มีทักษะการใช้เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการเรียน

2.3 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานตามความคิดเห็นของครูฝึกฝีมือแรงงาน

2.3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของครูฝึกฝีมือแรงงานเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 3. ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว 4. ด้านการสอน 5. ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ

2.3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของครูฝึกฝีมือแรงงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. มีความเอาใจใส่ต่องานที่ปฏิบัติ 2. มีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ 3. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

2.3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของครูฝึกฝีมือแรงงาน ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. เป็นมิตรกับผู้เรียน 2. สามารถทำงานเป็นทีม 3. มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา

2.3.4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของครูฝึกฝีมือแรงงาน ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว

พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1.สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน 2.เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรึกษาหรือแนะแนวตามความต้องการของผู้เรียน 3. สามารถรักษาความลับของผู้เรียน

2.3.5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของครูฝึกฝีมือแรงงาน ด้านการสอน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพที่ตนสอน 2. สามารถสาธิตงานในสาขาวิชาชีพที่ตนสอนได้อย่างถูกต้องและเข้าใจง่าย 3. สามารถถ่ายทอดความรู้ในสาขาวิชาชีพของตนได้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ

2.3.6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึก ฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตามความเห็นของครูฝึกฝีมือแรงงาน ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีระดับสูงสุดได้แก่ 1. มีความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพที่สอนเป็นอย่างดี 2. มีทักษะการใช้เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการเรียน 3. มีทักษะในการปฏิบัติงานในวิชาชีพได้อย่างปลอดภัย

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานจำแนกตาม ตัวแปรอายุ วุฒิ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ทำงาน ภูมิภาค พบว่า ครูฝึกฝีมือแรงงานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นนำมาอภิปรายผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ในภาพรวมด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด การจัดลำดับความสำคัญคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับรองลงมาได้แก่ ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสอน ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว และด้านความรู้และทักษะวิชาชีพซึ่งมีความสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของธรรศกรณ อัญญโพธิ์ (2550: บทคัดย่อ) เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน: กรณีศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามทัศนะของผู้เรียน ครูและผู้บริหาร การจัดลำดับความสำคัญคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับรองลงมาได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านบุคลิกภาพและด้านวิชาการตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่าอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเอาใจใส่ต่องานที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า คุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญต่อบุคคล สังคมและประเทศชาติ ถ้าวุฒคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ครูฝึกฝีมือแรงงานพึงจะมี ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ สุปราณี ยิดนรดิน (2553: 20) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีควรมีคุณลักษณะที่สำคัญๆ เช่น มีคุณธรรมและจรรยาบรรณ กล่าวคือ การมีเมตตา กรุณา ยุติธรรม มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู เป็นต้น

1.2 ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ พบว่าอยู่ในระดับมากรองลงมา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เป็นมิตรกับผู้เรียน อยู่ในอันดับแรก แสดงให้เห็นว่า การมีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้ครูฝึก

สามารถเป็นต้นแบบที่ดีอีกทั้งครูฝึกจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหลายๆฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้เรียน บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ผ่านไปอย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับสมคิด อิศระวัฒน์ (2543: 235-237) ว่าการเป็นผู้สอนที่ดีได้แก่ มีบุคลิกของการเป็นผู้สอน ที่ดี มีความเมตตา ให้อภัย ให้โอกาส ใจเย็นใช้เหตุผล ไม่ใช้อารมณ์เสียสละ อดทน จริงใจ มีความรักและความหวังดี

1.3 ด้านการสอน พบว่าอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การสอนก็เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานที่มีความสำคัญ โดยครูฝึกจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพที่ตนสอน อยู่ในอันดับแรก สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของประภัสสร ประจันตะเสน (2548: บทคัดย่อ) เรื่องรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคลากรฝึก ตามมุมมองของบุคลากรฝึก ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหนองคายผลการวิจัยพบว่า บุคลากรฝึกศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหนองคายได้สร้างภาพบุคลากรฝึกที่พึงปรารถนาพร้อมกันรู้จักใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับการสอนในแต่ละหัวข้อวิชาโดยยึดผู้เข้ารับการฝึกเป็นศูนย์กลาง มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ สามารถเขียนตำราหรือเอกสารประกอบการสอนและพัฒนาสื่ออุปกรณ์ช่วยฝึกให้มีประสิทธิภาพ มีความรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่สอน

1.4 ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน อยู่ในอันดับแรก แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาแนะแนวนั้นจะทำให้ผู้เรียนสามารถได้รับคำแนะนำไปปรับใช้ รวมไปถึงสามารถชี้แนะให้กับเพื่อนร่วมงานด้วยกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (2547:36) ว่าครูฝึกฝีมือแรงงานมีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร หลักสูตรและระบบการฝึกรวมทั้งให้คำแนะนำปรึกษาในการจัดการทดสอบของภาคเอกชน และร่วมตัดสินผลการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานของภาครัฐและภาคเอกชน

1.5 ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพที่สอนเป็นอย่างดี อยู่ในอันดับแรก แสดงให้เห็นว่า ความรู้และทักษะวิชาชีพที่มีความสำคัญแต่เป็นสิ่งที่ครูฝึกทุกคนนั้นมีอยู่แล้วแต่ก็ไม่สามารถขาดด้านนี้ไปได้ เพราะผู้ที่เข้ามาเรียนก็ต้องการที่จะได้รับความรู้จากครูฝึกที่มีความรู้และทักษะวิชาชีพในสาขาที่ตนสอนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของวิฑูรย์ อุปถัมภ์ (2530: 33-35) ว่าคุณลักษณะด้านความรู้และทักษะของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพในวิทยาลัยครูได้แก่ มีความรู้ลึกซึ้งในวิชาชีพที่สอนเป็นอย่างดี มีความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือ รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพอื่นที่สัมพันธ์กับวิชาที่ตนเองถนัด

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานจำแนกตามตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ประสพการณ์ทำงาน และตามภูมิภาค พบว่า ครูฝึกฝีมือแรงงานที่มีอายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ประสพการณ์ทำงาน และภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าไม่ว่าครูฝึกฝีมือแรงงานจะมีความแตกต่างกันในเรื่องอายุ วุฒิการศึกษา รายได้ ประสพการณ์ทำงาน ภูมิภาคก็ตาม แต่ยังคงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหมือนกันในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะทั่วไปจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะนี้ เป็นข้อค้นพบที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มีดังนี้

1. สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานทั้ง 12 ภูมิภาค ควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องมีความเอาใจใส่ต่องานที่ปฏิบัติ มีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น
2. ในการประเมินปฏิบัติงานของครูฝึกฝีมือแรงงานควรนำเรื่องของบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในเรื่องเป็นมิตรกับผู้เรียน มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาและสามารถทำงานเป็นทีมมาประกอบการพิจารณาด้วย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสอง
3. สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานทั้ง 12 ภูมิภาค ควรส่งเสริมและพัฒนาด้านการสอนให้ครูฝึกฝีมือแรงงานให้มากกว่าเดิมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสาม
4. ครูฝึกฝีมือแรงงานควรที่จะสามารถเป็นที่ปรึกษาให้ทั้งกับผู้เรียนและผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปรึกษาหรือแนะแนวตามความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสี่
5. ครูฝึกฝีมือแรงงานควรที่จะหมั่นสำรวจตนเองอยู่เสมอ เพื่อที่จะพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพให้อยู่ในระดับมาตรฐานและมีคุณภาพที่ได้รับการยอมรับ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การหามาตรฐานและการพัฒนาตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
2. ควรวิจัยเรื่อง การศึกษาบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ของครูฝึกฝีมือแรงงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
3. ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบการสอนทักษะวิชาชีพที่เหมาะสมกับผู้เรียนสายอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. พัฒนาฝีมือแรงงานคดี. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2541.

_____. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและสารสนเทศ, 2547.

กองวิจัยตลาดแรงงาน. เงื่อนไขเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ : กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, 2553.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะเศรษฐศาสตร์. โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (พ.ศ. 2552-2555) [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2555. เข้าถึงได้จาก <http://library.dsd.go.th/dsdinfor/pagedata/frmDocDetail2.aspx?docno=1276>.

ธรรmgrณ อัญญโพธิ์. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน: กรณีศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครนายก.” ปริญาครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2550

ธัชพงศ์ เศรษฐบุตร. “การศึกษาความต้องการสมรรถนะของนักทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรม.” Veridian E-Journal, SU Vol.5 No.2 (May-August 2012) : 426-448.

ประภัสสร ประจันตะเสน. “รูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคลากรฝึกตามมุมมองของบุคลากรฝึกศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดหนองคาย” ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 2548.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.

มนตรี ประจักษ์จิต. พัฒนาสมรรถนะครูฝึกฝีมือแรงงานให้เป็น SMART TRAINER. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสิงห์บุรี กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน, 2552.

วิฑูรย์ อุปถัมภ์. สมรรถภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพในวิทยาลัยครู. กรุงเทพฯ: ศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการฝึกหัดครู, 2530.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่11 (2555-2559). ม.ป.ท., 2554.

สุปราณี ยิดนรดิน. “การวิเคราะห์ปัจจัยของประสิทธิภาพการสอนของครูอาชีวศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.

สมคิด อิสระวัฒน์. การสอนผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์, 2543.

ภาษาต่างประเทศ

Krejcie. R.V. and Morgan. D.V. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 1970.